

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 194/2013-71

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. júna 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. B. a L. B., Z., G. C., N., J. D., T., Ing. Ľ. D., B., Š. Ď. a M. Ď., N., MUDr. M. D., N., MUDr. Ž. D., N., obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., N., Ing. F. H. a Ing. A. H., N., Ing. R. K., N., JUDr. M. K., N., Ing. M. O. a Mgr. D. O., N., Ing. arch. Ľ. P. a P. P., N., Mgr. P. R., T., Z. S., N., Ing. M. S. a Ing. E. S., N., M. S., N., MUDr. I. V., PhD., N., JUDr. Š. Š., N., A. R., N., a Ing. J. M. a Ing. I. M., N., zastúpených advokátom JUDr. M. Ď., N., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 110/2006, za účasti Okresného súdu Nové Zámky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B., L. B., G. C., J. D., Ing. Ľ. D., Š. Ď., M. Ď., MUDr. M. D., MUDr. Ž. D., obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., Ing. F. H., Ing. A. H., Ing. R. K., JUDr.

M. K., Ing. M. O., Mgr. D. O., Ing. arch. Ľ. P., P. P., Mgr. P. R., Z. S., Ing. M. S., Ing. E. S., M. S., MUDr. I. V., PhD., JUDr. Š. Š., A. R., Ing. J. M. a Ing. I. M. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 110/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Nové Zámky prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 110/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. B., L. B., G. C., J. D., Ing. Ľ. D., Š. Ď., M. Ď., MUDr. M. D., MUDr. Ž. D., obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., Ing. F. H., Ing. A. H., Ing. R. K., JUDr. M. K., Ing. M. O., Mgr. D. O., Ing. arch. Ľ. P., P. P., Mgr. P. R., Z. S., Ing. M. S., Ing. E. S., M. S., MUDr. I. V., PhD., JUDr. Š. Š., A. R., Ing. J. M. a Ing. I. M. priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré im je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nové Zámky je povinný uhradiť J. B., L. B., G. C., J. D., Ing. Ľ. D., Š. Ď., M. Ď., MUDr. M. D., MUDr. Ž. D., obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., Ing. F. H., Ing. A. H., Ing. R. K., JUDr. M. K., Ing. M. O., Mgr. D. O., Ing. arch. Ľ. P., P. P., Mgr. P. R., Z. S., Ing. M. S., Ing. E. S., M. S., MUDr. I. V., PhD., JUDr. Š. Š., A. R., Ing. J. M. a Ing. I. M. trovy konania v sume 4 290,90 € (slovom štyritisícdeväťdesiat eur a deväťdesiat centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. M. Ď., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 194/2013 z 5. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B., L. B., G. C., J. D., Ing. L. D., Š. Ď., M. Ď., MUDr. M. D., MUDr. Ž. D., obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., Ing. F. H., Ing. A. H., Ing. R. K., JUDr. M. K., Ing. M. O., Mgr. D. O., Ing. arch. L. P., P. P., Mgr. P. R., Z. S., Ing. M. S., Ing. E. S., M. S., MUDr. I. V., PhD., JUDr. Š. Š., A. R., Ing. a Ing. I. M. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 110/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažnosť vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, bola odmietnutá pri jej predbežnom prerokovaní.

Sťažovatelia uviedli, že v napadnutom konaní okresný súd plynulo nekoná a dochádza v ňom k zbytočným prietahom, pričom ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené.

Sťažovatelia v nadväznosti na to navrhujú, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň navrhujú prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Napokon sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia, a to G. C. (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“) v sume 30 000 €, obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľ v 10. rade“) v sume 60 000 € a ostatným sťažovateľom každému v sume 15 000 €, ako aj úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 1618/13 (doručeným ústavnému súdu 18. februára 2013), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Vychádzajúc z vyššie uvedeného, ako aj písomného vyjadrenia zákonnej sudkyne, zo dňa 31. 01. 2013, mám za to, že všetky úkony vykonávané zo strany tunajšieho súdu boli vykonávané plynule, bez prietahov. Je však nepochybné, že po písomnom podaní navrhovateľov zo dňa 20. 12. 2006 (na č. l. 346), ktorým zobrali návrh vo veci samej voči

odporcom v 2. a ž 56. rade späť, súd o tomto späťvzati nerozhodol. Zo strany sudkyne bolo prehliadnuté, že v uznesení Krajského súdu Nitra (na č. l. 363) bolo konanie voči týmto odporcom zastavené len v časti o nariadenie predbežného opatrenia. V žiadnom prípade to, že konajúca sudkyňa nekonala s odporcami v 2. až 56. rade, sa nestalo zámerne, nemala teda v úmysle týchto odporcov akýmkoľvek spôsobom ukrátiť na ich procesných právach a povinnostiach. Nekonanim títo odporcovia neboli poškodení na svojich majetkových právach. Z týchto dôvodov mám za to, že priznanie finančného zadostučinenia sťažovateľom nie je dôvodné.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu zo 6. februára 2013 bol aj nasledujúci popis doterajšieho priebehu konania:

„V danej veci sa navrhovatelia v 1. – 7. rade návrhom doručeným 28. 07. 2005 na Okresnom súde Nitra domáhali voči odporcom v 1. až 56. rade určenia, že osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva sú neplatné a určenia, že im prináležal spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam. Spolu s týmto návrhom podávali návrh na nariadenie predbežného opatrenia. O predmetnom predbežnom opatrení rozhodoval Okresný súd Nitra dňa 09. 09. 2005 o podaní odvolania zo strany navrhovateľov dňom 04. 10. 2005 a následnom vznesení námietok zaujatosti uznesením 8 NcC 9/06-279 zo dňa 20. 03. 2006 boli sudcovia Okresného súdu Nitra vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci a vec bola prikázaná na konanie Okresnému súde Nové Zámky. Spis bol doručený na ďalšie konanie a zaevidovaný tunajším súdom dňa 09. 06. 2006, bol pridelený na rozhodovanie sudkyňi Mgr. K. H., vzhľadom na ňou vznesenú námietku zaujatosti bol spis postupom podľa § 15 O. s. p. pridelený náhodným výberom sudcovi JUDr. R. Z., ktorý taktiež namietal svoju zaujatosť, a preto tým istým postupom bol napokon spis dňa 07. 07. 2006 náhodným výberom pridelený sudkyňi JUDr. V. B. Táto sudkyňa úpravou zo dňa 14. 07. 2006 uložila uznesenie z č. l. 147 doručiť odporcom v 9., 16. a 36. rade a okrem toho uložila doručiť odporcom návrh a uznesenie na vyjadrenie k návrhu. Vyjadrenie odporcov bolo postupne do spisu predkladané v dňoch 21. 07. 2006 až 04. 08. 2006. Úpravou zo dňa 11. 09. 2006 sudkyňa uložila predložiť spis na Krajský súd Nitra za účelom rozhodovania o podanom odvolaní voči predbežnému opatreniu. Krajský súd Nitra spis prevzal 19. 09. 2006 a po rozhodnutí o predmetnom predbežnom opatrení spis vrátil nášmu súde dňa

26. 06. 2007. V priebehu odvolacieho konania zástupca navrhovateľov doručil na súd 20. 12. 2006 podanie, ktorým návrh vo veci samej voči odporcom v 2. až 56. rade zobral späť. Konajúca sudkyňa po vrátení spisu úpravou zo dňa 04. 07. 2007 uložila doručiť krajské rozhodnutie účastníkom konania, zároveň vyzvala navrhovateľov na odstránenie väd návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Na túto výzvu reagovali podaním doručeným 10. 08. 2007. Úpravou zo dňa 28. 08. 2007 sudkyňa vyzvala navrhovateľov opätovne na odstránenie väd návrhu na predbežné opatrenie a odstránenie rozporu plnomocenstva. Na túto výzvu navrhovateľa reagovali podaním doručeným 13. 09. 2007. Sudkyňa dňa 20. 09. 2007 rozhodla o predbežnom opatrení, v ktorom označila za odporcu Obec N., s týmto odporcom konala vo veci ďalej. Na základe podaného odvolania, po jeho doručení odporcovi, zaplatení súdneho poplatku bol spis úpravou zo dňa 16. 11. 2007 predložený na Krajský súd Nitra ktorý po rozhodnutí o odvolaní spis vrátil tunajšiemu súdu 01. 10. 2008. Sudkyňa úpravou zo dňa 09. 10. 2008 určila termín pojednávania na deň 01. 12. 2008, kedy sa uskutočnilo meritórne pojednávanie, bolo odročené na deň 19. 01. 2009 za účelom výsluchu svedkov a predloženia listinných dôkazov. Dňa 19. 01. 2009 sa uskutočnilo meritórne pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 02. 03. 2009 za účelom predloženia ďalších listinných dôkazov uvedených v zápisnici. Vzhľadom na to, že navrhovateľ v 4. rade dňa 05. 01. 2009 zomrel, bol zrušený termín pojednávania na neurčito. Vychádzajúc z podania zástupkyne navrhovateľov zo dňa 24. 02. 2009 uznesením zo dňa 02. 03. 2009 súd pripustil zámenu účastníkov. Úpravou zo dňa 27. 03. 2009 bol určený termín pojednávania na 06. 05. 2009, kedy bol vyneseny rozsudok, voči ktorému odporca podal odvolanie, po jeho doručení navrhovateľom a zaplatení súdneho poplatku za odvolanie bol spis úpravou zo dňa 25. 08. 2009 predložený na Krajský súd Nitra. Odvolací súd dňa 27. 04. 2010 vrátil spis ako predčasne predložený bez rozhodnutia a za účelom odstránenia väd plnomocenstva a následnej opravy záhlavia rozsudku. Po doručení podania navrhovateľov dňom 18. 05. 2010 boli úpravou zo dňa 25. 05. 2010 navrhovateľa priamo vyzvaní na predloženie plnej moci na zastupovanie ich právneho zástupcu v tomto konaní, ktoré predložili 07. 06. 2010. Uznesením zo dňa 04. 06. 2010 bolo vydané opravné uznesenie, ktoré nadobudlo právoplatnosť 03. 07. 2010.

Úpravou zo dňa 13. 07. 2010 bol spis predložený odvolaciemu súdu, ktorý po rozhodnutí o podanom odvolaní spis vrátil na ďalšie konanie dňa 21. 12. 2012.

Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia zrušujúceho uznesenia, ako aj predchádzajúcich podaní odporcov, konajúca sudkyňa dňa 25. 01. 2013 vydala uznesenie, ktorým nepripustila späťvzatie návrhu vo vzťahu k odporcom 2. až 56. rade. Po správoplatnení tohto uznesenia bude vo veci zrejme vytyčený termín pojednávania.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľa zaujali stanovisko podaním (doručeným ústavnému súdu 15. mája 2013), v ktorom okrem iného uviedli:

«Predseda Okresného súdu Nové Zámky predložil rozsiahly prehľad úkonov vykonávaných tamojším súdom v konaní 4 C/110/2006. Sťažovatelia však v tejto súvislosti opätovne zdôrazňujú, že ani jeden z predložených úkonov súdu nebol od roku 2006 vykonaný vo vzťahu k ich osobám. Od roku 2006 ich súd v konaní ignoroval a spôsobil im tak pocit nespravodlivosti a právnu neistotu trvajúcu 6 rokov, pričom túto skutočnosť v konečnom dôsledku priamo potvrdzuje aj predseda Okresného súdu Nové Zámky v podanom vyjadrení, v ktorom pochybenia súdu explicitne priznal. Tvrdenie predsedu súdu, že úkony súdu boli „vykonávané plynule a bez prieťahov“, je potom s prihliadnutím na tieto okolnosti potrebné považovať prinajmenšom za nepravdivé.

Na argumentáciu predsedu súdu, že pochybenia príslušnej sudkyne neboli zámerné, sťažovatelia len uvádzajú, že táto skutočnosť je absolútne irelevantná. Povinnosťou každého sudcu je konať bez prieťahov a s odbornou starostlivosťou rozhodovať vo veci tak, aby bola ochrana práv účastníkov konania rýchla a účinná. Túto povinnosť si príslušná sudkyňa nesplnila, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľov na bezprieťahové konanie a poškodeniu ich majetkových práv. Motív takéhoto (ne)konania súdu je teda v tomto prípade nepodstatný.

V závere vyjadrenia predseda Okresného súdu Nové Zámky nad rámec svojich kompetencií uvádza, že sťažovatelia neboli nekonaním súdu poškodení. Predseda súdu však nemôže mať o tejto skutočnosti žiadnu vedomosť a sťažovatelia v tejto súvislosti len odkazujú na svoju argumentáciu ohľadom spôsobenej ujmy uvedené v podanej sťažnosti.»

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení zo 6. februára 2013, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o hodnotenie napadnutého konania z hľadiska zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o žalobe o určenie neplatnosti právneho úkonu a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov a v zásade ho nemožno hodnotiť ako právne ani skutkovo zložité. V okolnostiach danej veci, najmä vzhľadom na veľký počet účastníkov konania na strane navrhovateľov, ako aj odporcov, ústavný súd pripúšťa určitú mieru skutkovej zložitosti, čo však okresný súd nezbavuje zodpovednosti za stav napadnutého konania, v akom sa nachádza v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovatelia sú v konaní v procesnom postavení odporcov. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktorými by sťažovatelia prispeli k predĺženiu priebehu napadnutého konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Z doterajšieho priebehu napadnutého konania vyplýva, že okresný súd postupoval v zásade plynulo, avšak podľa názoru ústavného súdu nesústredene a neefektívne.

Neefektívnosť a nesústredenosť postupu okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva zo závažného procesného pochybenia, ktorého sa okresný súd dopustil tým, že nerozhodol o späťvzátí časti návrhu na začatie konania z 20. decembra 2006 voči odporcom v 2. až 56. rade, pričom v odôvodnení rozsudku zo 6. mája 2009 v rozpore so skutočnosťou konštatoval, že o uvedenom späťvzátí bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 98 Co/245/2006-363 zo 14. marca 2007. V skutočnosti týmto uznesením krajského súdu bolo rozhodnuté iba o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia voči uvedeným odporcom (vrátane sťažovateľov), a nie o späťvzátí návrhu vo veci samej.

V dôsledku tohto procesného pochybenia okresný súd v ďalšom priebehu nekonal so sťažovateľmi ako s účastníkmi napadnutého konania.

K odstráneniu uvedeného procesného pochybenia došlo až na základe uznesenia krajského súdu č. k. 7 Co/97/2010-670 z 31. augusta 2012, ktorým v rámci odvolacieho konania bol zrušený rozsudok okresného súdu č. k. 4 C/110/2006-586 zo 6. mája 2009 v spojení s opravným uznesením okresného súdu č. k. 4 C/110/2006-642 zo 14. júna 2010. V odôvodnení predmetného uznesenia krajského súdu z 31. augusta 2012 je okrem iného uvedené:

„Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní odporcu v 1. rade dospel k záveru, že súd prvého stupňa sa svojim postupom v konaní dopustil závažného procesného pochybenia, pre ktoré je potrebné napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvého stupňa vo veci samej rozhodol bez toho, aby sa vysporiadal so späťvzatím návrhu na začatie konania vo veci samej zo strany navrhovateľov voči odporcom v 2. až 56. rade (č. l. 346 spisu), o ktorom

nebolo doposiaľ rozhodnuté. V tomto smere odvolací súd považuje za nesprávne konštatovanie súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, že o späťvzati návrhu na začatie konania voči odporcom v 2. až 56. rade bolo rozhodnuté Krajským súdom v Nitre uznesením č. k. 9 Co/245/2006-363 zo dňa 14. 03. 2007 a konanie voči nim bolo zastavené. Krajský súd v Nitre predmetným rozhodnutím rozhodol iba o späťvzati návrhu na nariadenie predbežného opatrenia voči odporcom v 2. až 56. rade a nie aj o späťvzati návrhu vo veci samej.

S poukazom na uvedené, keďže súd prvého stupňa doteraz nerozhodol o späťvzati návrhu navrhovateľov voči odporcom v 2. až 56. rade, mal s nimi ďalej konať ako s účastníkmi a ak tak neurobil, odňal im možnosť konať pred súdom, čo je dôvod pre zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní odporcu v 1. rade nemohol neprihliadnuť na uvedenú vadu konania pred súdom prvého stupňa, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, keďže odporcovia v 2. až 56. rade sú osoby, ktoré od odporcu v 1. rade nadobudli vlastnícke práva k sporným pozemkom a tieto zastavali rodinnými domami.

Povinnosťou súdu prvého stupňa po zrušení a vrátení veci bude najskôr rozhodnúť o pripustení či nepripustení späťvzatia návrhu vo veci samej (o určenie neplatnosti osvedčení) navrhovateľmi zo dňa 20. 12. 2006 voči odporcom v 2. až 56. rade postupom podľa § 96 ods. 1 až 3 OSP.“

Okresný súd v nadväznosti na toto uznesenie krajského súdu uznesením č. k. 4 C/110/2006-681 z 25. januára 2013 rozhodol, že nepripúšťa späťvzatie návrhu vo vzťahu k odporcom v 2. až 56. rade a zamietá návrh na zastavenie konania v tejto časti. Prijatím tohto uznesenia došlo k napraveniu procesného pochybenia okresného súdu, ktorý v nadväznosti na to začal opätovne konať s odporcami v 2. až 56. rade, teda aj so sťažovateľmi, ako s účastníkmi konania. Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti dodať, že procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k podstatnému predĺženiu priebehu napadnutého konania, uznal aj predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti zo 6. februára 2013.

Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 25. januára 2013 okrem iného vyplýva, že sťažovatelia budú v rámci ďalšieho priebehu konania podrobne vypočítaní, čo zakladá reálny predpoklad, že napadnuté konanie, ktoré ku dňu meritórneho rozhodovania o sťažnosti trvá už takmer 8 rokov, nebude v dohľadnom čase právoplatne skončené.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to vtedy, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd vyslovuje názor, že aj napriek určitej skutkovej zložitosti konania spočívajúcej v pomerne veľkom počte jeho účastníkov nie je ústavnoprávne akceptovateľné, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani po takmer 8 rokoch od jeho začatia (m. m. IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 486/2011).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 110/2006 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom

okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadost'učinenia, a to sťažovateľovi v 3. rade v sume 30 000 €, sťažovateľovi v 10. rade v sume 60 000 € (s poukazom na to, že sťažovateľ v 3. rade je vlastníkom dvoch stavebných pozemkov a sťažovateľ v 10. rade štyroch pozemkov) a ostatným sťažovateľom každému v sume 15 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti. Poukázali najmä na to, že v dôsledku napadnutého postupu okresného súdu vznikla u nich „*nedôvera k súdnemu systému a ochrane ich práv cestou súdneho konania*“.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 C 110/2006 a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € každému sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Argumentáciu v sťažnosti, na základe ktorej sa sťažovateľ v 3. rade ako vlastník dvoch nehnuteľností a sťažovateľ v 10. rade ako vlastník štyroch nehnuteľností domáhajú priznania vyššieho finančného zadosťučinenia oproti ostatným sťažovateľom, nepovažoval ústavný súd so zreteľom na účel tohto inštitútu za relevantnú na odlišné posudzovanie ich postavenia oproti ostatným sťažovateľom.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. M. Ď. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov konania za dva úkony právnej služby pri zastúpení 28 sťažovateľov spolu v sume 4 290,90 € je nižšia, ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a neodporuje tejto vyhláške. Ústavný súd preto priznal sťažovateľom úhradu trov konania v sume uplatnenej ich právnym zástupcom.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2013